

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 541/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť S., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. K., P., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co/256/2011-147 zo 16. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S., a. s., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2013 doručená sťažnosť S., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co/256/2011-147 zo 16. mája 2013.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

«... *Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 10. 03. 2011, č. k. 45 C/103/2010-89, sme boli zaviazaní zaplatiť žalobkyni V. M., bytom N., sumu 46,44 € s príslušenstvom.*

Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 10. 03. 2011, č. k. 45 C/103/2010-89, sme podali v zákonnej lehote odvolanie.

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 05. 2013, č. k. 9 Co/256/2011-147, bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava III zo dňa 10. 03. 2011, č. k. 45 C/103/2010-89...

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 05. 2013, č. k. 9 Co/256/2011-147, bolo porušené naše právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a to z dôvodu že odvolací súd:

1. vyhotovil skrátené odôvodnenie svojho rozhodnutia podľa ustanovenia § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku napriek tomu, že sa v plnom rozsahu nestotožnil s právnymi závermi súdu prvého stupňa,

2. svoje rozhodnutie (rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 05. 2013, č. k. 9 Co/256/2011-147) neodôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keď sa nevysporiadal s prevažnou väčšinou našich námietok uvedených v odvolaní ako aj počas prvostupňového konania.

Odvolací súd sa v rozpore so zákonom nevysporiadal s právnou argumentáciou:

a/ odôvodňujúcou to, že posudzovaná zmluva o dôchodku je absolútne neplatná pre rozpor so zákonom (článok III. odvolania),

b/ odôvodňujúcou to, že posudzovaná zmluva o dôchodku je absolútne neplatná pre neurčitosť vo vymedzení dĺžky trvania práva na dôchodok (článok IV. odvolania),

c/ odôvodňujúcou to, že posudzovaná zmluva o dôchodku je absolútne neplatná pre neurčitosť vo vymedzení osoby oprávnenej z tejto zmluvy (článok V. odvolania),

d/ odôvodňujúcou to, že posudzovaná zmluva o dôchodku je absolútne neplatná pre nedostatok písomnej formy (článok VI. odvolania),

e/ odôvodňujúcou, že zmluvu na dobu určitú nemožno viazať na takú právnu skutočnosť, s ktorou priamo zákon spája zánik zmluvného vzťahu (článok X. odvolania)...»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľa S., a. s. v skratke S., a. s. podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 05. 2013, č. k. 9 Co/256/2011-147, porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 05. 2013, č. k. 9 Co/256/2011-147, a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Krajský súd v Bratislave je povinný úplne nahradiť sťažovateľovi trovy konania do 3 dni od právoplatnosti tohto uznesenia, k rukám advokátskej kancelárie JUDr. R. K., advokát, s. r. o.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavnú neopodstatnenosť.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory

všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu ústavné právo na súdnu ochranu však neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. III. ÚS 197/02).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie

rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Podľa názoru sťažovateľky rozsudkom krajského súdu zo 16. mája 2013 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 45 C 103/2010-89 z 10. marca 2011. Sťažovateľka považuje uvedený rozsudok krajského súdu za zjavne neodôvodnený z dôvodu, že podľa jej názoru krajský súd neodôvodnil dostatočne svoje rozhodnutie v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a nezaberal sa všetkými argumentmi prednesenými sťažovateľkou.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného uviedol:

„... Spornosť súdnej veci je založená na posúdení právnej otázky, či zmluva o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu S., a. s. je zmluvou uzatvorenou na dobu určitú s možnosťou výpovede jednostranným úkonom, alebo ide o zmluvu uzatvorenú na dobu neurčitú.

Zmluva o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu je z právneho hľadiska zmluvou o dôchodku podľa § 842 až § 844 Obč. zákonníka, v zmysle ust. ktorých zmluvou o dôchodku sa zakladá niekomu na doživotne, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania právo na vyplácanie určitého dôchodku. Právo na vyplácanie dôchodku je časovo určené, ale nie je obmedzené určitým vopred a konkrétne vymedzeným časom trvania, preto môže ísť o právo na poskytovanie dôchodku doživotne, alebo na inak obmedzený čas neurčitého trvania.

Z výkladu cit. ust. vyplýva, že trvanie zmluvy o dôchodku je ohraničené nie presným dátumom, ale právnou skutočnosťou. V prípade doživotne určenej doby je touto rozhodujúcou právnou skutočnosťou smrť fyzickej osoby. Skutočnosť, že takto určená doba má neurčité trvanie, je logická, keďže nie je možné v čase uzatvorenia zmluvy dopredu vedieť, kedy poberateľ dôchodku zomrie. Zákonodarca v ustanoveniach o zmluvách o dôchodku nepracuje so slovom smrť, ale uvádza, že zmluva o dôchodku sa môže uzavrieť

na doživotne, alebo inak určenú dobu neurčitého trvania, pričom pojem doživotne nie je možné stotožniť s pojmom smrť. Odvolací súd zastáva názor, že ustanovenie § 842 Obč. zákonníka, že zmluva o dôchodku uzatvorená na doživotne určenú dobu, ako aj určenú dobu neurčitého trvania, sú vždy zmluvami na dobu určitú. Vymedzením povinnosti plniť doživotne, zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané a to až do smrti oprávnenej na prijatie plnenia z tejto zmluvy. Akýkoľvek iný výklad by bol potretím významu tohto inštitútu.

Uvedenému právnenému záveru, že takýto typ zmluvy nie je možné dohodnúť na čas určitý, ale buď doživotne, teda do okamihu smrti, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania špecifikovaného určitým časovým úsekom nasvedčuje aj charakter a účel predmetnej zmluvy, v ktorej odporkyňa sledovala zabezpečenie sociálnej starostlivosti o pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, s úmyslom poskytnutia výhody z podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na subvenciu životnej úrovne, ktorá je oproti príjmu dosahovanému počas produktívneho veku zamestnanca výrazne znížená a teda nepredpokladá sa možnosť jednostrannej výpovede. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluva nebola uzavretá na dobu neurčitú, odporkyňa ju nemohla vypovedať podľa § 582 Obč. zák.

Odvolací súd sa nemohol stotožniť s tvrdením odporkyne, že smrť fyzickej osoby nie je vždy objektívne zistiteľnou skutočnosťou, pretože smrť fyzickej osoby z právneho aspektu je objektívne zistiteľná buď na základe úmrtného listu, v ktorom je určený deň úmrtia, alebo súdnym rozhodnutím o vyhlásení za mŕtveho, v rozhodnutí ktorom je uvedený deň, ktorý platí za deň smrti nezvestného, prípadne deň, ktorý nezvestný neprežil podľa ust. § 198 a § 200 O. s. p., dňom ktorým zanikajú práva a povinnosti viazané na túto osobu podľa § 579 Obč. zákonníka.

Pokiaľ ide o námietku odporkyne, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní neaplikoval zákonné ustanovenia § 27 ods. 8, § 116a najmä § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, táto neobstojí. Odporkyňa neuzatvárala zmluvu s navrhovateľkou ako podnikateľ pri výkone svojej podnikateľskej činnosti; nešlo ani o vzťah banky s klientom, ale zo strany odporkyne išlo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, spadajúcu pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov, preto námietka je bez právneho významu.

Dosiahnuť zmenu napadnutého rozsudku nebolo možné ani poukázaním na rozpor s dobrými mravmi, keďže tento záver prvostupňového súdu nebol podstatným dôvodom pre závery, ktoré v rozhodnutí prijal.

Čo sa týka ďalších námietok uvedených v odvolaní, s týmito sa odvolací súd nezaoberal, keďže už prvostupňový súd sa vo svojom odôvodnení podrobne zaoberal na všetky pre vec dôležitými argumentmi odporkyne. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach konštantne pripomína, a odvolací súd sa s týmto v plnej miere stotožňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. US 117/05, IV. US 112/05). Napokon aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre uvádza, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia rozhodnutia nižšieho súdu (Garda Ruiz proti Španielsku zo dňa 21. januára 1999, Van de Hurk proti Holandsku zo dňa 19. apríla 1994).

Súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu na riadne zistenie skutkového stavu, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil správne a správne posúdil vec aj po právnej stránke, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle §219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil...“

Ústavný súd preskúmal rozsudok krajského súdu a zistil, že námietky sťažovateľky nie sú opodstatnené. V danom prípade krajský súd rozhodujúc o odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 45 C 103/2010-89 z 10. marca 2011 vyslovil svoj právny názor a riadne aj vysvetlil dôvody svojho rozhodnutia, prečo rozsudok potvrdil.

Odôvodnenie rozsudku krajského súdu je dostatočné a zrozumiteľné. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu dostačujúco vysvetlil, prečo potvrdil rozsudok, pričom jeho závery možno považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Krajský súd v napadnutom rozsudku zaujal stanovisko k námietkam sťažovateľky, ktoré boli relevantné pre rozhodnutie vo veci samej.

K námietke nevysporiadania sa so všetkými skutočnosťami uvádzanými sťažovateľkou ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Pretože namietaný rozsudok krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnený, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov všeobecného súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecného súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli

pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom v okolnostiach daného prípadu by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetná interpretácia týchto právnych predpisov krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje.

S poukazom na to, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2013